

РЕШЕНИЕ

№ 191

гр. Благоевград, 14.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ЧЕТВЪРТИ ВЪЗЗИВЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и четвърти
март през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Николай Грънчаров

Членове: Владимир Ковачев
Атанас Иванов

при участието на секретаря Герасим Ангушев
като разгледа докладваното от Атанас Иванов Въззивно гражданско дело №
20211200500598 по описа за 2021 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Въззивното производство е образувано по въззивна жалба от Г... „Г...“ –
М..., против решение № 1158/ 11.03.2020 г., постановено по гр. д. № 1497/
2019 г. по описа на РС – Гоце Делчев, с искане за отмяната му изцяло.

Във въззивната жалба се правят оплаквания за недопустимост на
атакувания акт, както и оплаквания, които могат да се квалифицират като
такива за постановяване на атакувания съдебен акт в противоречие с
материалния закон и противоречие с процесуалния закон. Навежда се, че
изводите на съда са необосновани, тъй като е извършил преценка на
доказателствата избирателно.

Поддържа се, че съдът не е съобразил правния статут на ищеца в
качеството му на държавен служител - полицейски орган съгласно чл. 142,
ал.1, т.1 от ЗМВР и обстоятелството, че неговите служебни (а не трудови)
правоотношения съгласно ал. 2 на чл. 142 от ЗМВР се уреждат единствено със
ЗМВР. Законодателят прави ясно и недвусмислено разграничение между
неговия статут и статута на държавните служители по чл. 142, ал. 1, т. 2 от
ЗМВР, който се урежда със Закона за държавния служител, и статутът на
лицата, работещи по трудово правоотношение, който се урежда при
условията и по реда на Кодекса на труда и на ЗМВР. Навежда се, че Глава
седма, раздел първи от ЗМВР урежда статута на служителите на МВР, част от

които са държавните служители - полицейски органи - чл. 142, ал. 1, т. 1 от ЗМВР, като ал. 2 на същата разпоредба изрично постановява, че статута на служителите по ал. 1, т. 1 се урежда с този закон. Раздел шести третира възнагражденията, материалното и социално осигуряване на служителите на МВР, а раздел седми урежда въпросите относно работното време и отпуските. Съгласно чл. 187, ал. 1 от ЗМВР нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Според ал. 3 на същата разпоредба за работещите на 8, 12 или 24 часови смени се установява сумирано изчисляване на работното време за тримесечен период. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Чл. 187, ал. 5 от ЗМВР урежда начините на компенсиране на работата извън редовното работно време до 280 часа годишно, като за служителите, работещи на смени е предвидено възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период, което се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение, според ал. 6 на същата разпоредба. Постановена е забрана за полагане на извънреден труд надвишаващ 70 часа на тримесечен период и 280 часа годишно, /чл. 187, ал. 7 от ЗМВР/. Съгласно чл. 187, ал. 9 от ЗМВР редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. През процесния период обхващащ претенцията на ищеца, действа само и единствено Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима за дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР /обн. ДВ бр. 60 от 2.08.2016 г., в сила от същата дата/. Наредбата предвижда полагането на нощен труд между 22,00 и 6,00 часа, като работните часове не следва да надвишават 8 часа за всеки 24-часов период. Прави се довод, че е налице изрична регламентация в ЗМВР и цитираната наредба, касаеща полагането на нощния труд. За разлика от разпоредбата на чл. 140, ал. 1 от КТ установяваща нормална продължителност на работно време през нощта /от 22,00 до 6,00/ от 7 часа, тук законодателят е предвидил възможността държавните служители в системата на МВР, работещи на смени, да полагат нощен труд с продължителност от 8 часа за всеки 24-часов период. Действащата към процесния период наредба № 81213-776/29.07.2016 предвижда отчитане на отработеното време между 22,00 и 6,00 часа с протокол, като в нея липсва предвидената в чл. 31, ал. 2 от отменената Наредба № 81213-407/11.8.2014 г. трансформация на нощен труд в дневен, чрез умножаването му с коефициент 0.143 при сумирано изчисляване на работното време за отчетния период. Това обаче не е празнота на приетия подзаконов нормативен акт, при която по аналогия или субсидиарно следва да

се прилага общата разпоредба на НСОРЗ, а съответствие с волята на законодателя (законодателен подход, изразена в изричната разпоредба на чл. 187. ал. 1 от специалния закон – ЗМВР). Поддържа се, че именно законодателят е регламентирал съотношението на нормалната продължителност на дневното работно време към нормалната продължителност на полаганият през нощта труд от държавните служители, работещи на смени в системата на МВР да е 8:8. а не както е предвидено за работещите по трудови правоотношения 8:7, при което изработените нощни часове да се приравняват към дневни с коефициент 1.143. При наличие на изрична уредба относно продължителността, отчитането, заплащането и пр. на полагания от тези служители труд при сумирано изчисляване на работното време, неприложими са общите разпоредби на КТ и НСОРЗ, предвиждащи различен законодателен подход за работещите по трудови правоотношения. Това не води до поставянето на служителите на МВР в по-неблагоприятно положение, както неправилно е приел съда, съответно не води до извод за прилагане на право по аналогия на това основание. Статутът на работниците и служителите работещи по Кодекса на труда и статутът на служителите в ЗМВР. работещи по служебни правоотношения, е различен.

Навежда се, че за компенсиране на наложените различни видове забрани спрямо тези служители, както и режимът на труд, установен за тях и свързан със специфичната дейност, която полагат по опазване на обществения ред, са предвидени редица привилегии, които не се полагат при трудовите правоотношения. Изрично е уреден редът и начинът на заплащане, както на нощния, така и на извънредния труд. В тази връзка се поддържа, че предвиденото в чл. 9, ал. 2 от НСОРЗ превръщане на нощните часове в дневни с коефициент 1.143 при сумирано изчисляване на работното време цели да определи възнаграждението на работника и служителя така, че когато той работи седем часа през нощта да получава трудово възнаграждение за осем часа, а не цели заплащане на извънреден труд, какъвто няма, макар при преизчислението на нощния към дневен труд да са се получили повече часове. За тези часове се заплаща допълнително възнаграждение за положен нощен труд, а не възнаграждение за извънреден труд, какъвто би бил налице, ако работниците и служителите са работили действително извън установеното за тях работно време. (вж. Решение № 14/27.3.2012 г. по гр. д. № 405/2011 г. на IV г.о. на ВКС). Извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя, или на съответния ръководител от работника/ служителя, извън установеното за него работно време. При сумираното изчисляване на работното време извънреден труд би бил налице, ако има отработени часове по график извън месечната норма.

Навежда се, че съдът неправилно е тълкувал и необосновано е приложил разширително разпоредбата на чл. 188, ал. 2 от ЗМВР за приложение на специалната закрита на служителите, полагачи нощен труд, без да съобрази, че същата закрита е изчерпателно посочена единствено в

разпоредбата на ал. 4 на чл. 140 КТ, като ал. 1 е неприложима съгласно установената от чл. 179, ал.1 ЗМВР нормална продължителност на работното време през нощта.

От събраните по делото доказателства се установява, че в изпълнение на регламентираните си задължения в ЗМВР и Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. работодателят е изготвял протоколи както за отчитане на отработеното време между 22.00 и 6.00 часа, така и за положения по заповед труд извън работно време, за което видно от приложените платежни бележки са начислявани съответните възнаграждения. От приложените по делото доказателства не се установява ищецът да е работил извън нормата за периода, което да води до заплащане на извънреден труд, а и такива твърдения в исковата молба не се съдържат. Поддържа се, че ищецът изрично посочва, че не претендира нито заплащане на допълнително възнаграждение за нощен труд от 0,25 лева на час, нито допълнително възнаграждение за полагане на извънреден труд, като разлика между сбора на общо отработените часове за един отчетен период и нормата часове за отчетения период, а претендира заплащане на извънреден труд, но получен след преобразуване на нощните часове в дневни, с възнаграждението предвидено за извънреден труд, но нито Кодекса на труда и НСОПЗ, нито ЗМВР и издадените въз основа на него наредби, третиращи заплащането на положения нощен или извънреден труд, боравят с подобно понятие или механизъм и предвиждат такъв ред на отчитане.

Постановеното решение за заплащане на нощен труд, образуван след преобразуването на положения от ищеца като работещ на 8/12/24- часови смени и полагащ нощен труд по правилата на чл. 9 от НСОПЗ, се основава на нормативен акт в лицето на КТ, който не може да намери приложение в служебното правоотношение между страните нито субсидиарно, нито по аналогия, поради което решението е постановено в нарушение на материалния закон. (Решение от 15.11.2019 г., постановено по гр.д.№ 2209/19 г. на РС Велико Търново, осми състав, председател съдия Диана Радева).

Оспорва се и прилагането по аналогия от съда - субсидиарно в по-тесен смисъл, без да съобрази, че в настоящия случай не е налице сходство в главните белези на юридическите факти. С други думи съдът не е съобразил предпоставките за приложимост на НСОПЗ. Съгласно чл. 9 от Наредбата при по дневно отчитане на работното време и при работа на смени, чиято нощна продължителност на работното време е по-малка от тази на дневното, трудовото възнаграждение, заработено по трудови норми, се увеличава с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време. При сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за по дневно отчитане на работното време за съответното работно място. При сумирано изчисляване на работното време трудовото възнаграждение, заработено по трудови норми с коефициент, равен

на отношението между часовете, получен след превръщането на нощните часове в дневни, и действително отработените часове през месеца или установения друг период. Навежда се, че съдът не е съобразил, че тази разпоредба е непригодна за прилагането и към държавните служители в МВР, тъй като не са налице нейните предпоставки, а именно: - по дневно отчитане на работното време: - работа на смени: - продължителност на нощно работно време, по-малка от продължителността на дневното: - трудово възнаграждение, заработено по трудови норми. Само при кумулативно наличие на посочените четири необходими предпоставки може да се въвежда увеличение с коефициент. В случая не са налице последните две предпоставки. В чл. 187, ал.1 и ал. 3 ЗМВР дневното и нощното работно време са с еднаква продължителност от 8 часа. Не е налице и работа по трудови норми за определяне размера на трудовото възнаграждение по чл. 247 и 250 КТ. Правното основание на нощния труд на служителите в МВР не е в чл. 8 и чл. 9 от НСОПЗ, а в чл. 187 и чл. 179 ЗМВР. (

Необсъждането на представено по делото доказателство и необсъждане на възраженията на ответника, се прави довод, че води до немотивираност на съдебния акт и до постановяване на решението в нарушение на чл. 236, ал. 2 ГПК.

Поддържа се, че въззиваемия-ищец претендира извънреден труд в рамките на определените му дежурства по график и изрично регламентираната процедура в Наредба № 8121з-776/29.7.2016 г. за реда за полагане, отчитане и компенсиране на положения извънреден труд от държавните служители в системата на МВР, искането му се явява неоснователно, а постановеното от съда решение не намира своето правно основание в закона. Извънреден труд е работата, която се извършва извън установеното по трудовото правоотношение редовно работно време, като въпросният труд води до превишаване на обичайното за работника или служителя работно време. При сумирано изчисляване на работното време извънредният труд ще бъде работата извън установената за периода на сумиране норма за редовна продължителност на редовното време. Разпоредбата на чл. 187, ал. 3 от ЗМВР сочи, че работните часове през нощта не следва да надвишават средно 8 за всеки 24-часов период, която продължителност в случая не се твърди и не се установява да е превишена. На свой ред, разпоредбата на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР изрично предвижда делегация на министъра на вътрешните работи относно редът за разпределянето на работното време, за неговото отчитане и за компенсирането на работата на държавните служители извън установеното редовно работно време, като в случая е налице специфична държавна дейност, която е регламентирана в специален закон - ЗМВР. И на това основание неправилен е извода на съда за приложение на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОПЗ), доколкото с разпоредбата на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР е дадена изчерпателна регламентация на отчитането и компенсирането на положения от държавните служители в

МВР извънреден труд - съгласно горепосочените наредби, издадена във връзка с изрична законова делегация, (така и Решение № 55/7.4.2015 г. по гр. д. № 5169/2014 г. на III г.о. на ВКС). Прави се довод, че не е налице нормативна празнота, която да налага субсидиарното приложение на НСОПЗ, както неправилно е приел съдът, (решение от 15.10.2019 г. по гр.д. № 2283/19 г. на РС Велико Търново, Шести състав, съдия Георги Георгиев; решение № 1323/24.10.2019 г. по гр.д.№ 2090/19 г. на РС Велико Търново, първи състав, съдия Явор Данаилов; решение от 24.10.2019 г. по гр.д. № 2291/19 г. на Първи състав на РС Велико Търново; решение от 24.10.2019 г. по гр.д. № 2297/19 г. на Първи състав на РС Велико Търново; решение от 24.10.2019 г. по гр.д. № 2299/19 г. на Първи състав на РС Велико Търново). От друга страна, поддържа се, че в ЗМВР няма препращаща норма, която да даде основание да се прилагат субсидиарно, както разпоредбите на КТ, така и издадените въз основа на кодекса подзаконови нормативни актове, в т.ч. и НСОПЗ. От своя страна НСОПЗ е приложима при кумулативно определени предпоставки на организация на труда, които по отношение на държавните служители - полицейски органи, не са налице. ЗМВР е специален нормативен акт, регламентиращ статута на държавните служители - полицейски органи, като обосновава различен метод на правно регулиране на работното време, трудовото възнаграждение и др. С оглед специалния характер на акта, размерът на дължимото допълнително възнаграждение следва да се определи съобразно специалните правила, посочени в закона и в издадените Наредби на министъра и заповеди, въз основа на призната от закона делегация. Посочените нормативни актове изчерпват правната регламентация на нощния труд на работещите полицейски органи в МВР, както и останалата специфика на статута на тези служители и е недопустимо субсидираното приложение на НСОПЗ, нито прилагане по аналогия в по-широк смисъл (решение № 405/04.11.2019 г. по вгр.д.№ 549/19 г. на ОС Русе, докладчик съдия Мария Велкова).

Прави се искане пред въззивният съд за отмяна на решение № 1158/11.03.2020 г., постановено по гр. д. № 1497/ 2019 г. по описа на РС – Гоце Делчев, като съдът постанови друго такова, с да отхвърли исквете. Претендира сторените по делото разноски.

Във въззивната жалба не се правят искания за събиране на нови доказателства при въззивната проверка, като се иска присъждане на сторените при второинстанционната проверка разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК, е постъпил отговор по въззивната жалба от въззиваемата страна. Посочва се в отговора, че първоинстанционното решение е правилно и законосъобразно, издадено изцяло с съответствие с процесуалните правила и материалния закон. Посочва се, че първостепенният съд е установил фактите, посочени в исковата молба, като правилно е обсъдил същите. Навежда се, че съдът е установил вярна и съответна на събраните по делото доказателства, фактическа обстановка, а при постановяване на решението си не е допуснал съществени процесуални

нарушения, по един ясен и категоричен начин е изразена волята на съда, установяват се доказателствата въз основа на които същият е формирал своето вътрешно убеждение, като е изпълнил изискванията на чл. 235, ал. 2 ГПК. Съдът правилно е приложил закона. Поддържа се, че съгласно чл. 176 от Закона за Министерство на вътрешните работи (ЗМВР) брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Съгласно нормата на чл. 178, ал. 1, т. 3 ЗМВР, към основното месечно възнаграждение се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд. Редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. Така в рамките на процесния исков период са действали както следва: Наредба №81213-592/25.05.2015 г.; Наредба №81213- 407/11.08.2014 г.; Наредба №81213-776/29.07.2016 г.

Навежда се, че разпоредбите на чл. 3, ал. 3 от Наредба №81213-592/25.05.2015 г., Наредба №81213- 407/11.08.2014 г. и Наредба №81213-776/29.07.2016 г. са аналогични и гласят, че за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Според нормата на чл. 31, ал. 2 от Наредба №81213-407/11.08.2014 г., при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22,00 и 6,00 ч. за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период - т.е. часовете положен нощен труд се преизчисляват с коефициент 1,143. В Наредба № 81213-592/25.05.2015 г. и Наредба № 81213-776/29.07.2016 г. липсва такова изрично правило.

В тези подзаконовни нормативни актове е налице празнота, която следва да се преодолее чрез субсидиарното приложение трудовото законодателство (КТ и подзаконовите нормативни актове), съобразно прогласения в чл. 16 КРБ и чл. 1, ал. 3 КТ принцип за закрила на труда, насочен към подпомагане на работника или служителя като икономически по-слаба и зависима страна по съответното правоотношение и правилото на чл. 142, ал. 4 ЗМВР, вр. чл. 67, ал. 3 от Закона за държавния служител. Възприемането на обратното становище би поставило държавния служител в МВР в неравностойно положение спрямо работниците и служителите, чиито правоотношения се регулират трудовото законодателство.

Според чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за по дневно отчитане на работното време за съответното работно място, т. е. приложимият коефициент за преизчисляване на нощния труд в

дневен е 1,143, получен като частно при деление на нормалната продължителност на дневното (8 часа) и нощното (/7 часа) работно време.

Съгласно чл. 96 (нов - ДВ, бр. 41 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2018 г.) от Наредбата за работното време, почивките и отпуските (НРВПО) при сумирано изчисляване на работното време по чл. 142, ал. 2 от КТ се определя норма за продължителност на работното време за периода, която норма се определя в часове, като броят на работните дни по календар, включени в периода на отчитане, се умножи по дневната часова продължителност на работното време, определено в трудовия договор. Едновременно с установяването на сумирано изчисляване на работното време работодателят утвърждава поименни графици за работа за периода, за който е установено сумираното изчисляване, които се изготвят така, че сборът от работните часове по графика на работника или служителя за периода, за който е установено сумираното изчисляване, не трябва да е по-голям от нормата за продължителност на работното време, определена по чл. 96 (чл. 9а, ал. 1 вр. ал. 3 от НРВПО). Съгласно чл. 9а, ал. 4 (нов - ДВ, бр. 41 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.) от НРВПО когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд с коефициента по чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

По отношение на периода от 01.07.2016 г. до 01.01.2018 г., е действало правилото на чл. 18, ал. 3 (обн., ДВ, бр. 9 от 26.01.2007 г., в сила от 1.07.2007 г.) от НСОПЗ, според което при сумирано изчисляване на работното време броят на отработените дни се установява, като отработените часове през месеца след превръщането на нощните часове в дневни се разделят на дневната продължителност на работното време, установена за работното място при по дневно отчитане на работното време.

Съгласно чл. 9, ал. 5 (обн., ДВ, бр. 102 от 3.12.1993 г.) от Наредбата за трудовата книжка и трудовия стаж (НТКТС) пресмятане на трудовия стаж се извършва, като изработените часове по графика за периода на сумирането, след превръщане на нощните часове в дневни за смените с повече от 4 нощни часа, се разделят на установената за тях нормална продължителност на дневното работно време. Въз основа на тези разпоредби, при логическо и сравнително-правно тълкуване на закона, се прави довод, че волята на законодателя е да признае нощните часове, преизчислени в дневни с коефициент 1,143, както за целите на изчисляване на отработените дни и пресмятане на трудовия стаж, така и за отчитането на извънредния труд, което е намерило израз в новата редакция на чл. 9 г (изм. ДВ, бр. 58 от 13.07.2018 г.) от НРВПО.

Поради изложените съображения, се прави довод, че положеният от ищеца нощен труд следва да бъде преизчислен по горепосочените правила и превишаването на нормата - следва да се заплати като извънреден труд.

Претендира сторените по делото разноски.

След като съобрази доводите на страните и извърши преценка на събраните доказателства съдът приема за установена следната фактическа страна на спора:

Първостепенния съд е сезиран с искова молба, подадена от М. Я. Б., ЕГН ***** против Г... „Г...“ при М... с административен адрес: гр. С., бул. „К. М. Л.“ № *.

Ответникът представя писмен отговор в определения законов срок, като оспорва изцяло предявените искове. Не се оспорва, че наследодателите на ищците работил на сменен режим, като отчитането на работното време за процесния период съгласно чл.187, ал.9 от ЗМВР е регламентирано в действащите последователно Наредба №8121з-407/11.08.2014г., Наредба №8121з- 592/25.05.2015г и Наредба №8121з-776/29.07.2016г. издавани от министъра на вътрешните работи и всяка от тях уреждаща реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в министерството на вътрешните работи. На основание на тези последователно действали наредби е извършвано отчитането на положения труд от страна на ищеца за процесния период. В тази връзка намират за неоснователен и недоказан иска за начисляване на основание чл.31, ал.2 от Наредба №8121з-407/11.08.2014г., отменена с Наредба №8121з-592/25.05.2015г и Наредба №8121з- 776/29.07.2016г. на министъра на вътрешните работи, тъй като в тези наредби липсва изрична норма за преобразуване на часовете положен нощен труд с коефициент 1.143.

По делото не е спорно, а това се установява от доказателствата по делото, че от 25.11.2016 г. до 25.11.2019 г. ищецът е полагал труд по служебно правоотношение при ответника, като е работил на сменен режим.

От заключенията на изготвената от вещото лице съдебно-счетоводна експертиза, която съдът намира за обективно и компетентно изготвена, е видно, че през процесния период лицето е изпълнявал длъжността “младши инспектор/старши полицаи в 01 група за охрана на държавната граница при Гранично полицейско управление гр. Г.Д. при Регионална Дирекция „Гранична полиция“ гр. С., като е установен часа нощен труд. Приравнен към дневен труд с коефициент 1.143, изработените часове дневен труд за посочения период.

Събраните по делото доказателствени средства за безпротиворечиви и установяват еднопосочно релевантните факти от предмета на доказване в производството.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Съгласно чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по наличието на противоречия с императивните

правни норми, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Въззивният съд намира, че обжалваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Във връзка с доводите в подадената жалба, съдът намира че жалбата е неоснователна. Съображенията за това са следните:

Предявеният осъдителен иск намира правното си основание в чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР, във вр. с чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР във вр. с чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ във вр. с чл. 86 от ЗЗД за заплащане на извънреден труд, образуван след преобразуване на нощния труд в дневен.

По делото не се спори, че страните са в трудовоправни отношения, по силата на които ищецът е назначен при ответника на работа на длъжност младши инспектор в Регионална служба „Пожарна безопасност и защита на населението“, гр. Б..

Спорният въпрос по настоящото дело е дали при отчитане и заплащане на положените часове нощен труд от служителите на Министерството на вътрешните работи са приложими разпоредбите на Кодекса на труда и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата /НСОПЗ/ и в частност чл. 9, ал. 2 от същата наредба, или следва да се прилагат разпоредбите на специалния Закона за Министерството на вътрешните работи и на издадените въз основа на него подзаконовни нормативни актове, по който въпрос, поради наличие на противоречива съдебна практика, с Разпореждане от 26.02.2020г. на ВКС е образувано тълк. д. № 1/ 2020 г. на ОСГК на ВКС, по което дело все още не е постановено тълкувателно решение. Настоящият съдебен състав споделя тази част от съдебната практика, според която в ЗМВР и в приложимите наредби към него, с изключение на отменената Наредба №8121з-407 от 2014г., липсва правна регламентация относно преобразуване на часовете положен нощен труд в дневен с коефициент 1.143 и поради това следва да се прилагат разпоредбите на НСОПЗ /чл. 9, ал. 2/, а именно, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време.

Съгласно чл. 176 от ЗМВР брутното месечно възнаграждение на държавните служители, работещи в МВР се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения. Съгласно разпоредбата на чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд. В разпоредбата на чл. 143, ал. 1 от КТ се съдържа легално определение за извънреден труд – това е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. По силата на чл. 187, ал. 1 от ЗМВР нормалната продължителност на работното време на държавните служители в

МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица. Разпоредбата на чл. 187, ал. 3 от ЗМВР предвижда, че работното време на държавните служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период. Съгласно чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР работата извън редовното работно време до 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечен период - за служителите, работещи на смени, а съгласно чл. 6 извънредният труд по ал. 5 се заплаща с 50 на сто увеличение върху основното месечно възнаграждение. В чл. 187, ал. 9 от ЗМВР е предвидено, че редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. На основание посочената законова делегация са приети Наредба № 8121з-407/11.08.2014г. /отм.ДВ бр.40 от 02.06.2015г./ и Наредба №8121з-592/25.05.2015г. /отм.ДВ бр.59 от 29.07.2016г./. Впоследствие е приета Наредба №8121з-776/29.07.2016г., обн. ДВ бр. 60 от 02.08.2016г., която е действащата нормативна уредба за процесния период. Разпоредбите на чл. 3, ал. 3 от Наредба №8121з-407/11.08.2014г., Наредба №8121з-592/25.05.2015г. и Наредба №8121з-776/29.07.2016г. са аналогични и гласят, че за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. В Наредба № 8121з-592/ 25.05.2015 г. и Наредба №8121з-776/29.07.2016г. липсва изрично правило, аналогично на чл. 31, ал. 2 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014г., съгласно който при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 и 6.00 ч. за отчетния период се умножава по 0.143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. В разпоредбите на чл.31 от Наредба №8121з-592/25.05.2015г. и Наредба № 8121з-776/29.07.2016г. е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 ч. се отчита с протокол, като са посочени лицата, които го изготвят, сроковете за това и начинът на отчитане на броя отработени часове, т.е. липсва специално правило, което да определи методология за превръщането на отработените нощни часове в дневни при сумирано изчисляване на работното време по отношение на държавните служители в МВР.

Съгласно чл. 188, ал. 2 от ЗМВР държавните служители, които полагат труд за времето между 22 и 6 часа се ползват със специалната закрила по Кодекса на труда. НСОПЗ е подзаконов нормативен акт, издаден по приложение на КТ, в който по силата на чл. 9, ал. 2 е предвидено, че при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, т.е.

приложимият коефициент е 1.143.

Основното възражение на въззивника е, че по отношение на служителите на МВР следва да се прилагат наредбите, издадени от Министъра на вътрешните работи, на основание законовата делегация на чл. 187, ал. 9 от ЗМВР, а не НСОРЗ, тъй като първите се явяват специална правна уредба. Съгласно принципните разяснения, съдържащи се в мотивите към т. 23 от Тълкувателно решение № 6/ 06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/ 2012 г. на ОСГТК на ВКС, в МВР има служители, назначени по трудови договори и такива по служебно правоотношение, като тези от втората група са държавни служители по смисъла на ЗДСл и общият закон - ЗДСл намира субсидиарно приложение спрямо тях, тъй като обратното разбиране би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо другите държавни служители, както и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения, за които се прилага регламентацията по КТ. Макар в действащия ЗМВР да няма законова делегация, препращаща към общия Закон за държавния служител /подобно на §1а от ДР на отменения ЗМВР, отм. ДВ, бр.88/2010г./, доколкото няма изрично уредено нещо друго, ЗДСл намира субсидиарно приложение. Съобразно разпоредбата на чл. 67, ал. 3 от ЗДСл, минималните и максималните размери на основните заплати по нива и степени за държавните служители, размерите на допълнителните възнаграждения по ал. 7, т. 1 - 5, както и редът за получаването им се определят с наредба на Министерския съвет и не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство. Възприемането на становището, че спрямо държавните служители на МВР не са приложими разпоредбите на НСОРЗ означава същите са бъдат поставени в неравностойно положение спрямо работниците и служителите, работещи по трудово и служебно правоотношение, чиито правоотношения се регулират от ЗДСл, Кодекса на труда и Наредбата за структурата и организацията на работната заплата. В подкрепа на този извод и е Решение № 311/ 08.01.2019 г. по гр. д. № 11441/ 2018 г. на ВКС, в което е даден отговор на въпроса: „Намират ли субсидиарно приложение разпоредбите на чл. 67, ал. 7, т. 1 и т. 3 от ЗДСл за заплащане на допълнителни възнаграждения за нощен труд и за работа през официалните празници на държавните служители в системата на МВР при действието на ЗМВР от 2006г. (отм.)?“. В цитираното решение е посочено, че възприемането на обратното разрешение на поставения материалноправен въпрос би довело до лишаване на държавните служители в системата на МВР от тези допълнителни възнаграждения за нощен труд и за труд на официалните празници в течение на един продължителен период от време (01.01.2011г. - 30.06.2014г.), което би ги поставило в неравностойно положение както спрямо останалите държавни служители, така и спрямо работниците и служителите по трудово правоотношение, които получават такива допълнителни възнаграждения съгласно разпоредбите на чл. 261 и чл. 264 от КТ. Решението е мотивирано с основния правен принцип за равенство и недопускане на дискриминация, закрепен в чл. 6, ал. 2 от КРБ и чл. 14 от

ЕКЗПЧОС, както и с разясненията, съдържащи се в цитираното по-горе Тълкувателно решение № 6/ 06.11.2013 г. по тълк. д. № 6/ 2012г. на ОСГТК на ВКС. Разрешението, според което държавните служители в МВР не следва да бъдат поставяни в по-неблагоприятно положение от работещите по трудово или служебно правоотношение по КТ и ЗДСл, съответства и на чл. 7 от Международния пакт за икономически, социални и културни права, който е въвел като задължение за държавите - страни по него, сред които е и Република България, да гарантира равенство на правата на лицата, предоставящи наемен труд без оглед на спецификите на правоотношението, в рамките на което реализират правото си на труд, както и на чл. 31 от Хартата на основните права. В този смисъл, липсата на изрична правна уредба в ЗМВР и в наредбите по прилагането му, която да предвижда преизчисляването на положения нощен труд в дневен през процесния период, не може да бъде в ущърб на съответните служители в МВР. С цел избягване поставянето на служителите на МВР в неравностойно положение спрямо останалите държавни служители и работещите по трудово правоотношение и постигане на несправедлив резултат, в случая субсидиарно приложение следва да намери чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ. НСОПЗ като наредба от общото трудово законодателство намира приложение, след като в другите специални подзаконови нормативни актове, издадени по приложение на ЗДСл или ЗМВР са налице празноти или са предвидени по-неблагоприятни разпоредби относно условията и размерите на допълнителните възнаграждения и редът за получаването им. Нейното приложение може да се изключи в случай, че е налице специална правна уредба, която да дава в по-голяма степен защита на трудовите права на работещите в системата на МВР, но не и когато такава уредба липсва или урежда по-неблагоприятни условия. Поради това включеният в рамките на дежурството нощен труд на ищеца следва да бъде приравнен на дневно работно време, на която основа и следва да бъде определен реално положеният от него труд за исковия период.

Настоящата инстанция не споделя доводите на въззивника, че разпоредбата на чл. 9 от НСОПЗ е неприложима поради това, че не са налице визираните в нея предпоставки – „подневно отчитане на работното време“, „работа на смени“, „трудова възнаграждение, заработено по трудови норми“ и „продължителност на нощното време, по-малка от продължителността на дневното“. Разпоредбата на чл. 9 от НСОПЗ урежда различни хипотези. Докато разпоредбите на ал. 1 и ал. 3 от нея визират условия за „увеличаване“ на трудово възнаграждение с определен коефициент, разпоредбата на ал. 2 се отнася единствено до изчисляване на положения труд като стойност в часове при сумирано изчисляване на работно време. Това правило е общо, а не специално, поради което не може да се сподели тълкуването, че то е приложимо единствено при условията на ал. 1 и ал. 3 от наредбата. Освен това, разпоредбата, според която за държавните служители в МВР е възможно полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период, по-скоро

разрешава полагане на нощен труд средно в размер на 8 часа за всеки 24-часов период, без да изключва приравняването му към дневния и съответно, без да изключва приложение на правилата за заплащане на извънреден труд. Ето защо не могат да бъдат споделени доводите, че за полицейските служители приложимият коефициент е 1, а не 1.143. Аргумент е и обстоятелството, че в Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. също се възприема този коефициент - 1.143, но формулиран по друг математически начин, който води до същия резултат - при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22:00 и 6:00 ч. за отчетния период се умножава по 0.143 и полученото число да се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. Това показва, че в Наредба №8121з-407/11.08.2014г. е възприет подхода, установен в Кодекса на труда и в Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

От гореизложеното следва, че служителите в МВР, полагащи нощен труд се ползват от уредбата на НСОПЗ, която предвижда преобразуване на нощния труд в дневен при сумирано изчисляване на работното време. Това става с коефициент, който е равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установено за подневно отчитане за съответното работно място или длъжност. Нормалната продължителност на дневното работно време при подневно отчитане е осем часа, а работното време през нощта, при същите условия, е седем часа, което значи, че коефициентът е 8/7 или 1.143. За всеки отработен месец служителят получава договореното трудово възнаграждение и само при наличие на извънреден труд, отчетен в края на периода /в случая на тримесечие/, за него се заплаща според уговореното в договора, но с не по-малко увеличение от 50 % /чл.262, ал.1, т.4 от КТ/. Възнаграждението за извънреден труд става дължимо в края на отчетния период. В този смисъл са Решение №14/27.03.2012г. по гр.д.№ 405/2011г. на ВКС, IV г.о. и Решение №103/27.07.2012г. по гр.д.№299/2011г. на ВКС, IV г.о.

С оглед изложените съображения и предвид събраните по делото доказателства, настоящата инстанция приема, че исковата претенция за заплащане на допълнително възнаграждение за положен от ищеца извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на положените часове нощен труд в дневен, се явява доказана по основание. За тях се дължи възнаграждение за положен извънреден труд, като вещото лице е дало два варианта за изчисляване на дължимото възнаграждение – с и без 50% увеличение на часовата ставка. В настоящият случай районният съд също е приел, че е приложима разпоредбата на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ и на ищеца се дължи допълнително възнаграждение за извънреден труд при сумирано изчисляване на работното време за процесните часове, но е счел, че за тези часове дължимото възнаграждение не следва да се увеличава с 50% и е приел първия вариант на експертизата, до които размери исковите са уважени. Според настоящия състав, при съобразяване на чл. 187, ал. 6 от ЗМВР, чл. 262, ал. 2, т. 4 от КТ и цитираната по-горе съдебна практика на ВКС, за

посочените часове извънреден труд се дължи възнаграждение с увеличение не по-малко от 50 %, поради което за процесния период дължимото възнаграждение следва да се определи според втория вариант на експертизата в по-висок размер от присъдения.

Първоинстанционният съд не е излязъл от предмета на делото и се е произнесъл по предявения пред него иск. Съдът е длъжен да определи правното основание на иска въз основа на изложените в исковата молба фактически основания и петитум. В настоящия случай районният съд е бил сезиран с искова молба, в обстоятелствата част на която са наведени твърдения, че ищецът като служител в МВР е положил определен брой часове нощен труд, който преизчислен с коефициент 1.143, изчислен по правилото на чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ за превръщането му към дневен труд, води до извънреден труд, който следва да бъде допълнително заплатен от ответника. Първостепенният съд е квалифицирал иска съобразно изложените в обстоятелствената част на исковата молба фактически твърдения, като правната квалификация е отразена в доклада по делото и съобразно същата е разпределена и тежестта на доказване. В съдебното решение съдът се е произнесъл именно по предявения иск съобразно основаниято и петитума на същия и дадената правна квалификация. Изложените от съда изводи относно размера на вземането /респ. начина, по който същият е изчислен/ не влияят върху основаниято на иска, за да се счита, че съдът се е произнесъл по непредявен иск, което важи и за направената в диспозитива на решението непълна или неточна според жалбоподателя индивидуализация на вземането. Само ако с диспозитива не е било очертано напълно спорното право, от мотивите на решението могат да се почерпят необходимите данни, за да се индивидуализира правото, предмет на спора (Решение №275/12.07.2012г. по гр.д.№487/2012г., на II г.о.).

Относно възражението във въззивната жалба, че прилагайки по аналогия КТ, първостепенният съд е допуснал дискриминация между служителите на МВР и държавните служители по ЗДСл, съдът намира за неоснователно.

Съгласно чл. 142, ал. 2 от ЗМВР статутът на държавните служители в МВР се урежда от закона, който в чл. 178, ал. 1, т. 3 от ЗМВР предвижда, че на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение и за извънреден труд.

На основание чл. 187, ал. 9 от ЗМВР /"Държавен вестник" брой 53 от 27.06.2014 г. / подзаконовият нормативен акт, който урежда реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане и компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители, е наредба на министъра на вътрешните работи.

През разглеждания период са действали Наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г. и Наредба № 8121з-36/07.01.2020 г. /За периода 01.01.2020 г. –

10.07.2020 г. / за реда организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в МВР. Чл. 3, ал. 3 на [наредба № 8121з-776 от 29.07.2016 г.](#) наредбата предвижда, че при работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22 часа и 6 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Аналогично е и предвиденото в [чл. 3, ал. 2 на наредба № 8121з-36/07.01.2020 г.](#), където е посочено, че е възможно полагане на труд през нощта между 22, 00 часа и 6, 00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24 часов период.

И в двете наредби липсва изрична норма, предвиждаща превръщане на часовете положен нощен труд в дневни, за разлика от дейвалата до 31.03.2015 г. Наредба № 8121з-407 от 11.08.2014 г., която в нормата на чл. 31, ал. 2 е регламентирала, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22 часа и 6 часа за отчетния период се умножава по 0, 143. Липсата на такава норма не следва да се тълкува като законово въведена забрана за преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд в дневен, а представлява празнота в уредбата на реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдих и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи. При наличие на такава непълнота в специалната уредба, касаеща служителите в МВР, съдът приема, че субсидиарно приложение намира общата [Наредба за структурата и организацията на работната заплата](#) /обнародвана в "Държавен вестник" брой 9 от 26.01.2007 г. /, в чийто чл. 9, ал. 2 е предвидено при сумирано изчисляване на работното време нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

Предвид разпоредбата на [чл. 6 от Конституцията на Република България](#) и въведената от законодателя императивна забрана при никакви условия никакви признаци не могат да бъдат основание за неравно третиране - допускане на ограничения или създаване на привилегии. Защитата срещу дискриминацията, регламентирана в [Конституцията](#), [Закона за защита от дискриминация](#) и международните актове, осигурява равенство на хората при упражняването на предоставените от законите права и равни възможности за участие в обществения и социалния живот. Актът на дискриминация е винаги конкретен и засяга конкретни законни права на конкретно лице, като го поставя в по-неблагоприятно положение в сравнение с друго лице при едни и същи конкретни обстоятелства. Обратното разбиране в конкретния казус би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо работниците и служителите по трудови правоотношения.

Тези изводи на съда не се променят и предвид постановено Решение от 24.02.2022 г. по дело С-262/2020 г. на СЕС относно тълкуване на Директива 2003/88/ЕО на Европейския парламент относно някои аспекти на организацията на работното време. Дадените с това решение разрешения на въпроси относно тълкуването на разпоредби на Директива 2003/88/ЕО и Хартата на основните права на Европейския съюз относно необходимост за приемане на национална правна уредба за определяне на продължителност на нощния труд за работниците от публичния сектор и предприемането на други мерки за защита на такива работници, са неотносими към предмета на настоящия правен спор относно заплащането на извънредния труд.

Релевантните за казуса факти са изяснени от първостепенният съд. Въз основа на тях, първата инстанция е формирала правилен правен извод за основателност на претенциите, с които е била сезирана.

По разноските във въззивното производство и разноските, направени в първата инстанция.

Предвид направеното искане и на осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК на въззиваемата страна следва да бъдат присъдени сторените пред настоящата инстанция разноски в размер на 300 лв., съгласно представените доказателства и списък по чл. 80 ГПК.

Адвокатските възнаграждения пред първата и настоящата инстанция не са прекомерни съобразно действителната фактическа и правна сложност на делото и не надвишават минималните размери за този вид дело, съгласно Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Водим от гореизложеното и на основание чл. 271 от ГПК, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1158/ 11.03.2020 г., постановено по гр. д. № 1497/ 2019 г. по описа на РС – Гоце Делчев.

ОСЪЖДА Г... „Г...“ при М... с административен адрес: гр. С., бул. „К. М. Л.“ № *, да заплати на М. Я. Б., ЕГН *****, сумата от 300 лв. /триста лева/, представляваща сторени разноски за платено адвокатско възнаграждение пред настоящата инстанция.

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____